

Українська, російська та польська діаспори мають добре розвинуту мережу політичних, професійних та культурних організацій, які стали осередками громадського і духовного життя.

Прибуваючи до Нового Світу, емігранти розселилися в Північно-Атлантичних та Центральних штатах США, а також у центральних провінціях Канади. Центрами суспільного та культурного життя є міста Нью-Йорк (США) та Торонто (Канада), де мешкає досить велика частка слов'янського населення. У Торонто, наприклад, проживає 71730 українців, а в Нью-Йорку близько 80 тисяч.

Порівняно з іншими слов'янськими діаспорами в Канаді найчисельнішою є українська. На 1981р. вона становила 754890 чоловік. А в 1991р. українські громади Канади святкували 100-річний ювілей перших українських поселень. Серед національних меншин цієї країни українці посідають друге місце. Українці становлять 3% від усього населення Канади. Слов'янські діаспори США та Канади внесли вагомий внесок в розвиток культури, науки, мистецтва як своїх народів, так і народів, які населяють ці країни.

Нація	Загальна чисельність нації, млн. чол.	Мешкає в			
		США		Канаді	
		чис-ть діаспори, млн. чол.	% від загальної чис-ті нації	чисельність діаспори, млн. чол.	% від загальної чис-ті нації
Росіяни	140	2,3	1,6	0,3	0,2
Українці	45	2,0	4,4	0,7	1,5
Поляки	40	2,4	6,0	0,5	1,2

Дані на 1980 р.

Денисенко В.
(Київ, Україна)

РАННЯ ТВОРЧІСТЬ ТИЧИНИ ЯК ФАКТ КУЛЬТУРИ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

Рання творчість П.Тичини й досі належить до однієї з білих плям в українському літературознавстві. Безумовно, цілий ряд досліджень, що розглядають

ранню творчість Тичини, вимальовують перед нами певні аспекти мистецьких пошуків поета. Не вдаючись до розгляду історіографії досліджень, слід зауважити, що практично всі дослідники(може, лише за винятком В.Стуса) більшою чи меншою мірою розглядають творчість поета, в першу чергу через призму соціально-політичної проблематики. Мабуть, цим можна пояснити те, що друга збірка поета "Замість сонетів і октав" так і не знайшла свого дослідника. Зауважимо, що Павло Тичина у своєму щоденнику засуджував самого себе за декадентські настрої, хоча тяжко повірити, щоб людина із таким поетичним чуттям не відчувала естетичної довершеності даної збірки.

Як уже зазначалося, на жаль, в українському літературознавстві досі немає жодного дослідника другої збірки П. Тичини—все завершується двома-трьома загальними фразами, як то у Новиченка—про ненові ідеї збірки(мається на увазі не протиставлення сили злу). На відсутність вирішень поставлених питань вказує Шаховський. Найцікавішим із нашої точки зору є твердження Костепка, що "Замість сонетів і октав" не просто повторення окремих ідейних настроїв збірки "Сонячні кларнети", а їх подальша розробка і переосмислення. Окрім того дослідник вказує на унікальну побудову збірки: строфа-антистрофа, що підкреслює розуміння поезії Тичини як трагічного.

Перш ніж перейти до розгляду збірки, потрібно ще розглянути два питання, а саме : про проблеми виникнення українського модернізму (до якого безумовно належить Тичина), а також про проблематику " Сонячних кларнет " .

Отже, до основних рис розвитку та становлення українського модернізму можна віднести :

1. Відсутність чіткого розмежування з попередніми літературними напрямками (у першу чергу, з реалізмом).
2. Український модернізм постав як напрямок, орієнтований на Європу, а не як негація позитивізму.
3. Чітке ствердження національних та соціальних засад, було фактично обов'язковим при вирішенні естетичної проблематики.

Такий стан розвитку українського модерн.у пізніше спричинив до того, що на Україні літературні дискусії обов'язково мали національне та соціальне забарвлення. Українська література так і не вийшла у сферу бартівського "самодостатнього п'єсьма".

Щодо основних рис "Сонячних кларнет" , то серед них у першу чергу треба виділити:

1. Поліфонічність та синтетичність змісту, що можна виявити на кількох суєстивних рівнях : а) оживлення, часом антропоморфізація природи, б) на місті предмета постає зорове відчуття, в) як окремий шар, слід виділити синтез зорових та музичних образів.

2. Деміургізм поста, творення ним світу сонячних кларнет. Хоча тут треба зазначити, що в другій частині збірки ця риса не видається домінантною.

3. Безумовно, настрої “Сонячних кларнет” виражає, в першу чергу, юнацьку довіру та віру в життя.

4. Не зупиняючись детально на питаннях поезики, слід зазначити, що акцент на зорові відчуття робить образ не стільки символістським, скільки імпресіоністичним, таким що втратив другий глибинний зміст.

Тепер перейдемо до розгляду збірки “Замість сонетів і октав”. Серед визначальних рис хотілося б відзначити такі:

1. Падіння деміургізму, що спричинює абсолютно нове розуміння людини. “Замість сонетів і октав” скидає людину з Олімпу універсуму Сонячних Кларнет і ставить одноосібно цю ж людину посеред світу. Саме з цього виникає друга риса збірки, -

2. трагедія відчуження. Зауважимо, що проблема відчуження людини не була чимось новим в українській літературі, новою була форма цього відчуження. Це чи не перший приклад в українській літературі, коли людина, випавши із суспільства, не повертається назад, у першу чергу, через те, що не може і не хоче змиритися з дійсністю.

3. Вирішуючи проблеми відчуження, Тичина не дає жодного позитивістського вирішення. Тут справді можна погодитися з Шаховським, що Тичина не мав відповіді (позитивістської) на ці питання, але слід децю змінити акцент у твердженні Шаховського: “Що міг відповісти на поставлені запитання автор “Сонячних кларнет”... Його відповідь досить лаконічна: “Музеї, театри, бібліотеки не дадуть того, що можуть карі, сині, блакитні”. Відчужена людина протиставляє дійсності саму себе, на відміну від “Сонячних кларнет”, де людина-деміург віддавала себе дійсності. Тут же треба сказати про поліфонічність змісту як усієї збірки, так і кожного окремого дистиха. Змістова поліфонія “Замість сонетів і октав” є близькою до поліфонії “Сонячних кларнет”, хоча потрібно додати, що з’являється новий сутєстивний рівень—це оживлення слова та думки.

4. Ще однією рисою збірки є її замкнена духовна цілісність, певною мірою, герметичність змісту. Саме ця риса вимагає певної замкненості форм, а грецька строфа та антистрофа, чи не найкраще відповідали трагічному змісту та герметичності форми.

5. На жаль, поезика даної збірки майже не розроблена, але твердження про алегоричність змісту і тим самим символістичність поезики, на мій погляд, є лише данною тим твердженням, що безапеляційно відносять ранню творчість Тичини до символістичної. Серед домінантних рис поезики, в першу чергу, треба виділити імпресіоністичність світовідтворення.

Підсумовуючи, хотілося би сказати, що розглядаючи другу збірку Тичини, не правомірно виключати її з контексту всієї ранньої творчості поета та й із усього розвитку українського літературного модернізму.